

Justis- og beredskapsdepartementet

Vår saksbehandler
Einar Midtsund

Vår dato
06.12.2016

Vår referanse (oppgis ved svar)
2016/6089-12/170567/2016 EMNE L12

Telefon
22055623

Deres dato

Deres referanse

Ski kommune - Reguleringsplan - Taraldrud gård - Politiets nasjonale beredskapscenter – Foreløpig uttalelse

Det vises til oversendelse datert 21.10.2016 av varsel om igangsatt statlig reguleringsplan og offentlig ettersyn av forslag til planprogram, i henhold til plan- og bygningssloven § 6-4.

Fylkeskommunens uttalelse

Fylkesutvalget skal behandle forslag til planprogram i møte 12.12.2016. (Se vedlagte saksfremlegg.) Saksprotokoll med fylkesutvalgets vedtak i saken vil bli oversendt etter møtet.

Samferdsel

For forhold som gjelder fylkesveg viser fylkesrådmannen til uttalelse fra Statens vegvesen Region øst.

Nyere tids kulturminner

Fylkeskommunen har, sammen med NIKU, foretatt befaringsreise til Taraldrud gård 17.11.2016.

Planområdet øst for E6 ligger innenfor område nr. 33 i rapporten *Kulturlandskap i Follo* (2008), vurdert til å være av kulturhistorisk verdi. I denne delen av planområdet ligger Taraldrud gård med tre SEFRAK-registrerte bygninger: Hovedbygning, stabbur og driftsbygning. Det går også et gammelt veifar fra tunet og sørover i planområdet.

Hovedhuset er et svalgangshus. Driftsbygningen består av eldre låve tilbygget med fjøs, stall og vedbod, en sammensetning av uthus som ble vanlig i Follo fra ca. 1850. Stabburet er fra 1806, byggeåret skal være skrevet inn over inngangsdøren. I følge tradisjonen ble den gamle hovedbygningen flyttet til Taraldrud fra Mauerud som bryllupsgave på begynnelsen av 1700-tallet. SEFRAK-registreringen antyder at det gamle hovedhuset på Taraldrud kan være fra 1500-tallet. Ifølge kulturminnelovens § 4 er erklærte stående byggverk med opprinnelse fra før 1650 automatisk fredet.

NIKU har den 17.11.16 foretatt en dendrokronologisk undersøkelse av det gamle hovedhuset. Analysen viser at bygningen antakeligvis ble oppført i to etasjer i 1789 og at funn av yngre tømmermateriale fra 1809, kan være et resultat av reparasjon av skade etter brann.

Med bakgrunn i NIKUs analyse kan vi ikke se at hovedbygningen omfattes av kulturminnelovens

§ 4. Den har likevel en betydelig alder og omfattes av kulturminnelovens § 25, bygg oppført før 1850. For vesentlig endring eller riving av denne kategorien bygninger er fylkeskommunen høringspart. Stabburet skal også være oppført før 1850. Dette gjelder muligens også deler av driftsbygningen.

Kulturminneverdiene skal konsekvensutredes, og viktige kulturminneverdier bør sikres. I tillegg til nevnte bygningsmiljø rommer planområdet også annen bebyggelse, som kan ha kulturminneverdi. Like utenfor planområdet mot sør ligger *Taraldrudhytta* som er SEFRAK-registrert, med mulig oppføringsår før 1800.

Med vennlig hilsen

Einar Midtsund
seniorrådgiver plan og miljø

Herdis Johanne Sletmo
rådgiver nyere tids kulturminner

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:
FU-sak 213/16 til møte 12.12.2016

Kopi til:
Ski kommune, Oppegård kommune, Statens vegvesen Region øst,
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Saksbehandlere:

Automatisk fredete kulturminner:	anne.traaholt@akershus-fk.no, 22 05 56 07
Nyere tids kulturminner:	herdis.johanne.sletmo@afk.no, 22 05 50 48
Plan- og miljøfaglige vurderinger:	einar.midtsund@akershus-fk.no, 22 05 56 23

Dato: 15.11.2016
Arkivref: 2016/6089-7

Saksnr	Utvalg	Møtedato
213/16	Fylkesutvalg	12.12.2016

Statlig reguleringsplan - Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud gård i Ski kommune

Forslag til vedtak

- 1. Fylkesutvalget mener Staten burde involvert fylkeskommunen tidligere i prosessen med lokalisering av nasjonalt beredskapssenter for politiet.*
- 2. Fylkesutvalget forventer at ivaretagelse av friluftsliv og grønnstruktur blir et tydeligere formål for planarbeidet, og at det undersøkes om de grønne interessene kan være tjent med at det utarbeides en samlet plan for døgnhvileplass, beredskapssenter og grønnstruktur.*
- 3. Det må legges til rette for at etableringen av beredskapssenteret kan gi positive bidrag lokalt i nærområdet og i kommunene. Det må også jobbes med løsninger som begrenser støyen fra anlegget.*

Om saken

Forslag til planprogram for statlig reguleringsplan for politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud gård i Ski kommune er sendt på høring med uttalefrist 06. desember 2016.

Saken legges fram for fylkesutvalget til behandling. Fylkesrådmannen sender en administrativ uttalelse innen fristen. Saksprotokoll med fylkesutvalgets vedtak vil bli ettersendt etter møtet.

Saken gjelder

Regjeringen har besluttet at det skal lages statlig reguleringsplan for et nasjonalt beredskapssenter for politiet på Taraldrud gård i Ski kommune. Anlegget skal samle Helikoptertjenesten, Beredskapstroppen, Bombegruppen og Krise- og gisselforhandlingstjenesten. Disse er i dag lokalisert på ulike steder i Osloområdet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet trer inn som planmyndighet og skal fastsette planprogram og treffe vedtak om reguleringsplanen. Dette betyr at Ski kommune ikke vil være

planmyndighet, men høringspart i reguleringsplanarbeidet. Statlig planmyndighet har lagt vekt på også å involvere Oppegård kommune i arbeidet.

Planprogrammet har vært presentert og drøftet i regionalt planforum 15. november 2016.

Referat fra møtet ligger på Akershus fylkeskommunens hjemmesider:

<http://www.akershus.no/ansvarsomrader/planlegging/regionalt-planforum/saksdokumenter-og-referater/>

Planområdet ligger innenfor Markagrensen. Det skal gjennomføres konsekvensutredning, og de antatt viktigste temaene er ivaretagelse av friluftsliv og naturmiljø, kulturminneverdier, samt støy og landskapstilpasning.

De regionale areal- og transportinteressene i Oslo og Akershus styres gjennom felles *Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (RP-ATP)*, som ble vedtatt i desember 2015. Planen har som et hovedmål «Utbyggingsmønsteret skal være arealeffektivt basert på prinsippet om flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur». Et av temaene som er underlagt regional styring, er lokalisering av godsterminaler og regionale næringsområder. Slike formål krever store arealer, samtidig som de bør ligge strategisk lokalisert i forhold til overordnet veisystem.

Taraldrud var ett av områdene som ble vurdert i planprosessen, fordi det her er store ubebygde arealer nært et kapasitetssterkt motorveikryss i kort avstand til Oslo. Likevel ble området gjennom planprosessen bestemt opprettholdt som et grøntområde på grunn av rekreasjonsverdiene, og betydningen av å sikre en framtidig korridor mot Sørmarka/Østmarka fra de befolkningstette områdene i Oppegård.

Ny jernbane Oslo-Ski skal gi kapasitet for en høyfrekvent og moderne lokalbane for å betjene planlagt bymessig utvikling i korridoren, noe som betyr at friluftinteressene trolig vil veie tyngre i framtiden enn i dag.

I planprogrammet informeres det om at det pågår et parallelt planarbeid i regi av Statens vegvesen for å etablere en døgnhvileplass for lastebilsjåfører i det tilstøtende området rundt Taralrudkrysset.

Vurderinger

Fylkesrådmannen savner begrunnelse for at det er valgt å bruke statlig reguleringsplan. Statlig arealplan er normalt et unntak som bare skal brukes dersom vanlig planprosess ikke vil føre fram. I dette tilfellet kan en løsning med en separat statlig plan for beredskapssenteret føre til at en mister et helhetsgrep for området.

Det er uheldig at fylkeskommunen først blir invitert inn i prosessen etter at lokaliseringen er avgjort av regjeringen. Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus gir føringer for utbyggingsmønster og lokalisering av virksomheter, og den skal være førende både for stat og kommune. Ivaretagelse av regional grønnstruktur var en av grunnene til at lokalisering av regionale næringsområder er et særskilt tema i den regionale planen. Fylkeskommunen som regional planmyndighet burde vært involvert i prosessen med å finne fram til aktuelle tomter for politiets beredskapssenter.

Friluftinteressene

Når regjeringen nå har bestemt seg for lokalisering på Taraldrud, må løsninger for friluftslivet inngå som et vesentlig formål for arbeidet på linje med beredskapssenteret, som er regjeringens partsinteresse i saken.

En må unngå at friluftinteressene ivaretas kun gjennom avbøtende tiltak etter at en optimal løsning for beredskapssenteret er funnet. I den sammenheng etterlyser fylkesrådmannen en redegjørelse for om friluftinteressene kan være bedre ivaretatt ved å se de to varslede planarbeidene i sammenheng, nemlig planlegging av beredskapssenteret og plan for døgnhvileplass for lastebilsjåfører. Grønnstrukturen vil normalt kunne ivaretas på en god måte når et område planlegges samlet. Optimalisering av løsninger for to særinteresser kan føre til at friluftslivet blir en restkategori som må ivaretas sekundært gjennom avbøtende tiltak.

Planarbeidet med konsekvensutredning bør ikke ta for gitt at dagens situasjon med E6 som en betydelig barriere mellom nærfriluftsområdet og Sørmarka er den eneste referansen for en framtidig situasjon hvis dette tiltaket ikke gjennomføres. Mulighetene for en forbedring (reparasjon) av de barrierene for natur- og friluftslivet som E6-traseen i sin tid skapte bør aktivt inngå som del av utredningsarbeidet.

Eksempler på løsningskonsepter som kan være aktuelle å utrede, kan være at skytebane og andre støyende aktiviteter skjer innendørs (i fjellhall e.l.), at beredskapsområdet på østsiden av E6 innskrenkes noe for å etablere en bredere naturkorridor på tvers av E6 (bru/lokk).

Det må satses på positive effekter av etableringen – hvordan kan utbyggingen av beredskapssenteret bidra til friluftslivet lokalt i nærområdet og i kommunene?

Nyere tids kulturminner

Planområdet øst for E6 ligger innenfor område nr. 33 i rapporten *Kulturlandskap i Follo* (2008), vurdert til å være av kulturhistorisk verdi. I denne delen av planområdet ligger Taraldrud gård med tre SEFRAK-registrerte bygninger: Hovedbygning, stabbur og driftsbygning. Det går også et gammelt veifar fra tunet og sørover i planområdet. SEFRAK-registreringen antyder at det gamle hovedhuset på Taraldrud kan være oppført på 1500-tallet. Ifølge kulturminnelovens § 4 er erklærte stående byggverk med opprinnelse fra før 1650 automatisk fredet.

Kulturminneverdiene skal konsekvensutredes, og viktige kulturminneverdier bør sikres. I tillegg til nevnte bygningsmiljø rommer planområdet også annen bebyggelse, som kan ha kulturminneverdi. Like utenfor planområdet mot sør ligger *Taraldrudhytta* som er SEFRAK-registrert, med mulig oppføringsår før 1800.

Automatisk fredete kulturminne

Registrering av automatisk fredete kulturminner ble igangsatt i deler av planområdet i uke 46. Grunnet forsinkelse i tiltrede til eiendommen, samt den usikkerhet som følger av klimatiske forhold, kan deler av dette arbeidet bli utsatt til våren 2017. For at fylkeskommunen skal kunne avgi en uttalelse til offentlig ettersyn må alt registreringsarbeid være gjennomført i alle deler av planområdet som vurderes å ha potensial for funn. Eventuelle arkeologiske funn som ikke kan bevares, må søkes frigitt av Riksantikvaren før planen kan bli endelig vedtatt. Blir slike funn frigitt med vilkår om en utgravning, vil gjennomføringen av dette også være sesongavhengig. Tiltakshaver må ta hensyn til det i framdriftsplanen.

Konklusjon

Fylkesrådmannen mener Staten burde involvert Oslo kommune og Akershus fylkeskommune tidligere i prosessen med lokalisering av Politiets nasjonale beredskapssenter i området. Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus forutsetter at alle nivåer (staten, fylket og kommunene) legger føringene i RP-ATP til grunn for lokalisering av virksomheter og fastlegging av overordnet grønnstruktur i Oslo og Akershus.

I planarbeidet må vi forvente at friluftsimteresser og grønnstruktur ivaretas som en særskilt viktig interesse i saken, og at det utredes løsningskonsepter som bidrar til å forbedre dagens situasjon. Det bør undersøkes om de grønne arealinteressene kan være tjent med å planlegge beredskapssenteret, døgnhvileplass og grønnstruktur gjennom en samlet plan for området. Det må legges til rette for at etableringen kan gi positive bidrag lokalt i nærområdet og i kommunene. Og det må også jobbes med løsninger som begrenser støyen fra anlegget.

Oslo, 28.11.2016

Tron Bamrud
fylkesrådmann

Saksbehandler: Einar Midtsund

Vedlegg

- 1 Varsel om oppstart datert 21.10.2016
- 2 Kart over planområdet

Vedlegg som ikke følger saken

Planprogram og andre saksdokumenter kan ses her:

<http://nettsteder.regjeringen.no/beredskapssenter/dokumenter/>